

Delavec izhaja vsak drug pe-
tek z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za četrt leta K 8.—.
Posamezna številka 80 vin.
naročnina v izposojništvo
sorazmerno več.
Pošiljajte na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelburgova
ulica št. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po eno Krono, pri trikrat-
ni po 95 vinarja, pri šest-
kratni po 90 vin., pri celo-
letnih objavah po 85 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mmvrstica
K 1.— Reklam. so poštni-
nine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

F. S.

Sovjetska Rusija.

Vsa evropska javnost napeto pričakuje, kako se bo razvijala ta ogromna in bogata dežela. Buržuazija vseh dežel v nadi in strahu pričakuje časa, ko bosta v Rusiji zopet gospodarila bič in vislice. Proletariat vsega sveta, dasi razdvojen, pa goreče upa, da sveta stvar gigantske revolucije ne bo zgubljena, da strašne žrtve ne bodo zastonj.

Ruska revolucija ima rešiti dvojno politično in gospodarsko ureditev države. Kako naj se to napravi, je bilo za proletarijat težko vprašanje iz enostavnega razloga, ker do sedaj še ni bilo nikakršnih izkušenj. Razumljivo je, da je nastalo več mnenj, ki druga drugo pobijajo.

Glede politične ureditve države lahko rečemo, da ni bilo bistvene razlike med eno in drugo strujo. Tam, kjer je primerno, naj se uvede sovjetski sistem, drugod pa naj ostane parlamentarni. Rusko ljudstvo ni pred vojno niti enega niti drugega praktično preizkusilo. Mnogi mislijo, da je za Rusijo sovjetski sistem prav primeren. (Kdor želi ta sistem natančneje spoznati, naj si nabavi zadnjo številko »Naših zapiskov«, kjer je priobčena o tem vprašanju prav lepa razprava.) Kako bi se obnesel ta sistem v Angliji? Skoro vsi poznavalci se strinjajo, da bi tam propadel. Angleškemu ljudstvu tiči parlamentarizem že v krvi, tako ga je navajeno, da niti maloštevilni komunisti na Angleškem ne vedo prav, kaj bi s sovjeti počeli. Kdor bi tam skušal odpraviti parlament, bi dobil takoj ves narod proti sebi, brez narodnega sodelovanja si pa nikakršnih sprememb niti misliti ne moremo. Angleži so s svojo parlamentarno demokracijo že tako daleč, da, če bi kralj brez parlamenta sam napravil kak sklep, bi ga niti en Anglež ne izvedel. Če bi na primer kralj brez sklepa parlamenta napovedal mobilizacijo ali vojno, bi ne dobil niti enega vojaka pod zastavo. Na Angleškem vlada torej tisti, ki ima večino v parlamentu in angleški proletarijat se je že davno sprijaznil z mislijo, da si bo treba te večine pridobiti. Isto velja v manjši ali večji meri za vse države zapadne in srednje Evrope, kakor tudi Amerike. Tudi razvoju jugoslovanskega ljudstva je parlamentarizem primernejši nego sovjeti. Glede tega vprašanja je mnenje vsega proletarijata precej složno in bo najbrže pri tem tudi ostalo. Pripomniti bi bilo še, da sta si ta dva sistema v svojem bistvu zelo sorodna in podobna.

Težje je vprašanje gospodarske ureditve. Radi tega vprašanja se je razcepil ruski kakor tudi svetovni proletarijat v dve struji.

Ena struja z ruskimi boljševiki na čelu je od vsega začetka zagovarjala nauk, da je s silo treba gospodarstvu dati socialistične smeri. Druga struja, kateri smo pripadali tudi mi, je pa dokazovala, da je za socializem treba predpogojev. Najprvo je treba tovarne zgraditi. Šele potem jih bo mogoče socializirati (podružabiti). Narava socializma je taka, da bo krivično pridobljeno imovino posameznikov vrnila ljudstvu nazaj. Če bi hotel socializem taka bogastva šele ustvariti, bi se moral poslužiti kapitalistične metode, to se pravi: moral bi ustvarjati vrednote potom finančnega nasilja. To je pa seveda popolnoma nemogoče, tudi če bi bila volja za to, bi manjkalo sredstev. Kapitalizem ima pa v svoji naravi lastnost, da ustvarja in kopiči bogastva v roke posameznikov, zato je vsekakor **predhodnik** socializma.

Če hočemo torej na kratko označiti to razmerje, moramo napraviti takle sklep:

Kapitalizem ustvarja vrednote, ter jih izroča v roke posameznikov. Pri tem pa spravlja v svojo odvisnost vedno večje armade proletarcev, ki se organizirajo in bore zato, da iztrgajo te vrednote iz rok posameznikov, ter jih vrnejo družbi.

Z drugimi besedami povedano pravimo, da se borimo za drug družabni gospodarski red. Hočemo podružabiti — socializirati, zato se imenujemo socialisti.

V Rusiji prihajajo do spoznanja, da je ta nauk pravi, in zadnje čase prihajajo vesele vesti, da so pogajanja med obema strujama privedla do sporazuma. Socialisti so se obvezali, da bodo boljševikom (komunistom) pomagali braniti sovjetski sistem. Boljševiki bodo pa prilagodili svoj gospodarski program socialističnemu. Sovjetska vlada se izpopolni tako, da vstopita vanjo socialni revolucionar Černev in menjševik Martov, kot komisarja. Izdana je bila že tudi naredba, da se imajo nemudoma izpustiti na svobodo vsi zaprti socialisti.

Posledice tega sporazuma bodo ogromne. Rusija bo prišla do novih moči in svetovni proletarijat, ki se je ravno radi tega vprašanja razcepil, se bo znova združil v mogočno armado, kateri na čelu bo korakala nova proletarska Rusija. Vsaka revolucija je delala napake, vendar je vsaka prinesla s seboj ozdravljenje razmer. Sadovi ruske revolucije bodo ogromni, mi slovenski proletarci, ki pomenimo v svetovni delavski armadi to, kar kaplja v morju, moramo skrbeti, da se izpopolnimo, da bomo teh sadov vredni.

Naj živi proletarska Rusija!

Širite list „Delavec“.

Socijalno-politična zakonodaja v Evropi.

Mednarodni delavski urad je pred kratkim objavil poročilo o novi socijalno-politični zakonodaji, ki izkazuje edino veliko pridobitev na tem polju — to je uvedbo osemurnega delavnika v skoraj vseh evropskih državah. Sedanja gospodarska kriza je spravila vprašanje o socijalno-politični zakonodaji zopet nekoliko v ospredje, pred to gospodarsko krizo pa smo dobili vtis, da se je to vprašanje, posebno v gospodarsko naprednejših državah, popolnoma prezrlo.

Novi problemi so se začeli razvijati, ki pa niso več popolnoma socijalno-političnega značaja, temveč stopila so na dan tudi vprašanja o produkciji in o delavskem vplivu na njo. Delavstvo je ravno potom svojih trdnih, na razrednem stališču stoječih strokovnih organizacij prešlo več ali manj iz boja za trenutno izboljšanje svojega gnotnega položaja in pričelo je razmišljati o problemih trgovske, finančne in produkcijske politike, o socijalizaciji itd., pri čemur so čisto socijalno-politične zahteve izgubile na svoji važnosti.

Osemurni delavnik je uspeh ruske in srednjeevropskih revolucij. Leta 1917. sta Rusija in Finska uvedli zakoniti osemurni delavnik. Sledile so jima po polomu Nemčija, Avstrija, Ogrska, Poljska, Čehoslovaška in Luksemburška; leta 1919. pa Francija, Holandija, Norveška, Portugalska, Španija, Švedska in Švica. Delavska konferenca Zveze narodov v Washingtonu je priporočala vpeljavo osemurnega delavnika vsem v Zvezi narodov včlanjenim državam in temu predlogu delavske konference so se odzvale Grčija, Belgija, Danska, Angleška in Italija, ki so že uvedle tozadevne priprave.

Delavska kontrola je razven v Nemčiji, tudi v Avstriji in Norveški zakonito vpeljana. V Norvegiji se razteza ta samo na železnice in gotove v zakonu navedene industrije, to pa tudi samo na tiste, kjer je vsaj ena četrtina delavstva, zaposlenega v podjetju, zahtevalo obratne svete. V Italiji je osnutek zakona o obratnih svetih izgotovljen, istotako bode izdelala zakon o obratnih svetih Čehoslovaška, toda začasno le za rudarje.

Vprašanje kolektivnih pogodb je dosedaj zakonito uredila Nemčija, Avstrija in Francija.

Poravnava mezdnilni sporov je zakonitim potom uredila Angleška, kjer so se leta 1919. ustanovili takozvani Trade Boards, ki so upravičeni določevati tudi minimalne plače.

Brezposelno zavarovanje je uvedla Anglija, Italija in Francija. Angleški zakon o brezposelnem zavarovanju iz leta 1920. se razteza na vse poklice, razven

na poljske delavce, posle in delavce v javnih obratih.

Italijanski zakon pa nudi brezposelno zavarovanje tudi poljskim delavcem, ne pa poslom; medtem ko avstrijski zakon obseza vse delavstvo, ki je zavarovano zoper bolezni.

Delavska konferenca v Washingtonu je razpravljala tudi o zaščiti delavk, vendar pa do danes še nobena država ni napravila tozadevnih korakov.

Mnogo se je že storilo na socialno-političnem polju, — današnja socialna beda, v kateri se nahaja naše delavstvo, pa zahteva še temeljitejšega dela. Dobra pa bo socialna zakonodaja šele takrat, kadar bo imelo delavstvo na njo popoln vpliv, kar pa bo doseglo le, če se bo še tesneje odklenilo svojih strokovnih organizacij, ki mu morajo biti voditeljice v boju za njegove pravice.

Jezuiti ostanejo jezuiti!

»Novi Čas« z dne 3. novembra štev. 248. stran 2 priobčuje koncem članka »Kovinar« demagogijo, kjer prav jasno odkriva gnilobo članstva J. S. Z. in njih razumevanje delavskih organizacij. Kar se tiče glede mojstra S. . . ., ki ga »Novi Čas« obira, je vsebina resnična in tudi mi ga obsojamo za njegovo klečeplastvo. Res pa je tudi, da je on pristaš J. S. Z. oz. S. L. S., da je tam vzgojen — in vsi mojstri firme S. L. S. niso nič boljši kot g. S. V glavnem pa obsojamo, da se klerikalci demagoško zahvaljujejo g. ing. Hofmannu in Marajnarju, da sta se tako strahšno zavzela za delavce pri Martinovih pečeh in jim priborila izboljšek. Zahvaljujejo se tudi nekemu Rozmanu, da se je »prav fest postavu«. Ker javnost v celotnem ni prav nič informirana, in ker so take pridobitve za nas kovinarje zadnji čas dnevni slučaj, tudi nismo o tem nič poročali v časopisju.

Prisvajamo si pa, v popolnem, da je, kar je doseženo za delavce pri Martinovih pečeh, delo strokovne organizacije kovinarjev, na čelu z glavnim zaupnikom, ne pa omenjenih dveh gospodov in Rozmana.

Ker je vse skupaj zaljubljenost, lumparija in — klečeplastvo posameznih funkcionarjev, demagogov in egoistov J. S. Z., smo primorani spregovoriti odkrito in razkriti jezuitizem.

Na kratko! Odgovorite vsi kovinarji in drugi pri K. I. D. zaposleni, ali se je že kedaj kak obratovodja, obratni ravnatelj, ali kdo drugi, ki je v službi te družbe zato, da štiti in pridobiva bogastvo akcijskim, potegnil za delavske plače? . . . Nikdar, kajti vsi so za to, da pridobivajo podjetju in ga ščitijo, ker so hlapci kapitalizma, — ne pa, da se zavzemajo za dobrobit delavstva. Smešno — in J. S. Z. vidi v njih zaščitnike delavstva. Blagor bolnim na duhu, ker ne bodo nikdar razumevali kapitalističnega družabnega sistema!

Kar se pa tiče hvale Rozmanu je že prav in res — mož se je postavil in klerikalcem prikupil. Pa zakaj? Zato, ker mu je njegov obratni ravnatelj rekel, ako hoče kako spremembo v plači, naj se obrne na glavnega zaupnika. Rozman pa mu je zaklical: »Mi ne potrebujemo zaupnikov, mi si lahko sami priborimo.« Glavni zaupnik in doseženi zaupniški sistem je delo in uspeh strok. organizacije kovinarjev in od tod vsa ta zaljubljenost nesramnežev, ki uživajo sadove kov. organizacije. Sodrugi pri Martinovih pečeh — ali niste vi poslali po sklepu sestanka,

ki smo ga imeli glavnega zaupnika na direkcijsko. Ob navzočnosti predsednika strokovne organizacije s. Muleja je glavni zaupnik Vašo zahtevo utemeljeval in zahteval v Vašem imenu spremembo kategorij na konferenci ob navzočnosti vseh obratnih ravnateljev. Dasi je minulo že več dni po zaključni razpravi našega celotnega mezdnega vprašanja. Ali ne gre zasluga le Vam, organiziranim kovinarjem, za vse kar ste dosegli — in ali je imenovani Rozman kaj več dobil, kot mu je organizacija potom glavnega zaupnika priborila?

Storite enkrat konec razdiranju in klečeplastvu v Vašem oddelku in marsikaj se bode še spremenilo.

Klerikalci pa, ki so po poteku druge informativne razprave šele poklicali glavnega zaupnika s. Jerama, da jim pojasni kaj prav za prav kovinarska organizacija zahteva, pa naj se sramujejo, da so mu takrat tako aplavdirali, da mu je bilo samemu nerodno, sedaj pa uganjajo tako nesramno zahrbtnost.

Marsikaj ste se že naučili od nas — veseli nas to — ker mnogi od Vas so že izprevideli in še bodo. Le tako naprej! Prav pošteno bomo še obračunali. Jasnejše je na Jesenicah. Vam je odbilo.

Rozmana, ki je pa do sedaj še član strokovne organizacije kovinarjev, naj pa odbor pozove na odgovor in sicer ali pripozna sklepe kov. organizacije ali ne in zakaj da je tako ravnal proti zaupnikom? **Kovinar.**

Lesni delavci.

Redni mesečni shod priredi »Ljubljanska podružnica lesnih delavcev« v nedeljo, dne 20. t. m. ob 9. dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«. Sodrugi! Shod je obvezen za vse člane, udeležite se ga torej vsi in pripeljite s seboj tudi omahljivce, posebno pa vse tiste, ki čez svojo lastno organizacijo zabavljajo in zahrbtno kritizirajo njeno delo, mesto da bi jo s smotrenim sodelovanjem pomagali okrepiti. Namen naše organizacije je, boriti se za izboljšanje gmotnega položaja v kritičnem času draginje in bede. Veliki kapital, ki je danes s protežiranjem vlade, na vrhuncu svoje slave, na eni strani oduševsko navija cene življenjskim potrebščinam, na drugi strani pa skopuško stiska, kadar smo primorani vsled neznosne draginje zahtevati izboljšanje plač. Naloga naše organizacije pa je tudi dvigniti v delavcu samozavest in ga iztrgati iz kapitalističnega suženjstva. Da pa ni boj, ki ga vodi organizacija proti kapitalu v prid delavstva tako uspešen kot bi moral biti, so temu krivi v prvi vrsti tisti, ki se nočejo organizirati in ki rajše od strani gledajo tiste, ki se bore tudi za njihovo korist, ne pomislijo pa, da močna solidarna fronta podre tudi najmočnejšo kapitalistično trdnjavo. Zato kliče odbor vsem mizarjem, tesarjem, kolarjem, tapetnikom in vsem strojnimi delavcem — združite svoje moči in organizirajte se v podružnici lesnih delavcev v Ljubljani. Pridite v nedeljo vsi na shod, da se pripravite na velikem delu, ki ga je že izvršila organizacija in ga ima še dovršiti. Da bo pa delo bolj uspešno, je treba, da pristopite k delu tudi sami. V slogi je moč in pred složno armado ima sovražnik strah.

Umri je 21. oktobra t. l. član strokovne organizacije ljubljanskih lesnih delavcev sodrug Jožef Sive. Organizacija je izgubila z njim zopet enega svojih zvestih članov. Bodi mu blag spomin!

Osrednje društvo lesnih delavcev, pozivlja vse svoje podružnice, da redno obračunavajo, in sicer najkasneje do desetega vsakega meseca. Skrbe naj tudi, da plačajo vsi člani zaostale prispevke, ker se bodo onim, ki so že eno leto člani, izdale prave članske knjižice. Stare izkaznice naj se prej ko mogoče dostavijo osrednjemu vodstvu.

Ptuj. Organizacija lesnih delavcev je že pred dvema mesecema vložila spomenico za zvišanje mezd. Našim demokratom pa se še do danes ni zljubilo rešiti zadeve in se zgovarjajo, češ, mestna uprava nima denarja. Zopet dokaz, kako znajo naši gospodje gospodariti s tujim premoženjem! Polniti svoje žepe, voziti se z avtomobili — to je vse kar znajo, zatorej proč s takimi ljudmi! Le poglejmo zaslužek delavca pri mestni upravi, ki znaša reci in beri: šestinpetdeset kron. Ali naj ima to za hrano ali obleko ali stanovanje, na to naj odgovore merodajni faktorji, kateri porabijo dnevno najmanj trikrat toliko. Zatorej poudarjamo še enkrat: proč z ljudmi, ki ne znajo drugega, kakor jesti kruh in pasti le-nobo!

Kemični delavci.

Načelstvo Osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju sklicuje na podlagi društvenih pravil svoj 11. redni občni zbor, ki se bode vršil dne 11. decembra 1921 v Mostah pri Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Današnji in bodoči položaj organiziranega kemičnega delavstva, v kemični in sorodni industriji. 6. Tarifni in strokovno znanstveni delavski odseki. 7. Zvišanje prispevkov. 8. Izprememba osrednjih pravil in društvenega opravilnika. 9. Vložitev odbora. 10. Kaznoterosti. Vsa nadaljna pojasnila glede občnega zbora daje vsem podrejenim skupinam tukajšnje tajništvo Osrednjega društva. — Osrednje društvo kemičnih delavcev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju Moste pri Ljubljani. — Moste pri Ljubljani, dne 14. novembra 1921. — Lipovž Franc, predsednik. — Rejc Valentin, tajnik.

Moste. Delavstvo kemične tovarne je pri pogajanju za zvišanje mezd, ki se je vršilo dne 9. novembra t. l. prejelo 30% povišek na dosedanje celokupne mezde, nadalje se mora izvršiti uvrstitev delavcev v posamezne kategorije, kakor tudi odpustitev po zaslišanju delavskih zaupnikov. Nastavljenemu osebju in mojstrom se povišajo plače za 40%, poleg tega pa se izplača onim, ki nimajo naturalnega stanovanja, prispevek k stanarini po 50 K mesečno. Ravnateljstvo je priznalo tudi delavske zaupnike.

Strokovni shod kemičnih delavcev v Mostah pri Ljubljani, ki se je vršil 11. t. m. kljub temu, da je bilo slabo vreme, je bil dobro obiskan. Predsedoval mu je sodr. A. F., ki je v kratkih besedah obrazložil pomen shoda. Nato se je oglasil k besedi sodr. Rejc in poročal o poteku mezdnega gibanja in izpodbujal navzoče sodruga k vztrajnosti, povdarjajoč, da če ni delavec solidaren, ni mogoče priboriti si grižljaja kruha. Potem je podal predsednik besedo sodr. Kopaču, ki je govoril približno tako-le: »V oktoberski revoluciji leta 1918. nam je obetala naša mlada buržoazija, da mora tudi delavec imeti svoje okence, skozi katero ga bode solnce obsijalo. Ko se je takrat naša ka-

Prilastična družba bala, ker je videla, kako se delavec druži v svoje organizacije, je dala, kar je delavec zahteval in še celo več. Ali le toliko časa, da si je svojo opozicijo utrdila! Danes, ko je videla, da delavec ni složen in da se tepe med seboj, je začela svojo ofenzivo. Za zgled imamo Zaloško cesto. In sedaj je začela že streljati s kanoni. Hoče nam vzeti osemurni delavnik in tako dalje, vse do ministrstva za socialno politiko, ki ima nalogo, delavce braniti in delati zakone, ki so koristni proletarijatu. Je treba zakona za starostno zavarovanje, za invalide, za sirote, ki jih je 30.000. Ali hočemo te bedneže prepustiti kratkomalo usodi?! Veliko je takih sirot, ki nimajo ne sorodnikov in za vse te ima skrbeti ministrstvo za socialno politiko. Ako pa se sedaj hoče ukiniti kako ministrstvo, naj se ukine ministrstvo za vero, ki nima nobenega pomena. Če bi se upala vlada ukiniti ministrstvo za socialno politiko, bo naš parlamentarni klub stopil v najstrožjo opozicijo! — Nato prebere predsednik shoda resolucijo, ki jo predlaga Strokovna komisija v Ljubljani. Resolucija, ki jo je »Naprej« že objavil, je bila soglasno sprejeta. Delavstvo je pazno zasledovalo in si želi večkrat takega shoda. Zato kličemo sodr. Kopaču, da pride večkrat med nas, da nam bo povedal tudi kaj o delovanju našega parlamentarnega kluba.

Hrašnik. Dne 20. novembra t. l. se je vršilo v pisarni ravnateljstva tovarne kemičnih izdelkov pogajanje za zvišanje delavskih mezd, pri katerem je doseglo delavstvo po posredovanju naše organizacije: 1. doklade na diferenco za živila; 2. nabavni prispevek se izplačuje za vsakega delavca po 300 K, za ženo po 100 K, za vsakega otroka pod 14. leti po 100 K, za mladoletne delavke po 150 K; 3. delavcem pri kislini se zviša dnevna mezda na 29 K. Poleg tega je doseglo delavstvo še nekaj drugih socialnih pridobitev.

Radeče pri Zidanem mostu. Delavstvo papirnice v Radečah je po posredovanju osrednjega društva kemičnih delavcev pri pogajanju za zvišanje mezd doseglo 25% povišanje.

Mezdno gibanje delavstva tovarne za lepenco na Sladkem vrhu pri Mariboru. Z ozirom na to, da so se cene življenjskim potrebščinam zvišale v Mariboru za 23%, je delavstvo zahtevalo zvišanje svojih mezd in je pri pogajanju dne 3. novembra t. l. doseglo po posredovanju svoje strokovne organizacije 20% zvišanje dosedanjih mezd z veljavnostjo od 1. oktobra t. l. dalje.

Mezdno gibanje delavstva v tovarni za dušik v Rušah pri Mariboru. Delavstvo omenjene tovarne je zahtevalo dne 20. septembra t. l. povišanje mezd in 6. oktobra t. l. se je vršila razprava, katere so se udeležili: za tovarno ravnatelj g. Rosenbaum, inž. Mader in ravn. Krejči, za trg. ministrstvo g. inž. Resman, za soc. skrb nadkomisar g. dr. Mrak, za delavstvo pa tajnik sodr. Čeh, tajnik Osr. društva kemičnih delavcev sodr. Rejc zaupniki sodrug: Marinšek, Binder, Aplinc, Lamprecht, Straus in Rauš. — Po daljšem pogajanju je doseglo delavstvo 15% poviška s 1. oktobrom t. l., še enkratni nabavni prispevek v dosedanji višini, ki se je moral izplačati do 15. okt., nadalje se je moralo podjetje zavezati, da bo za slučaj skrčenja ali ustavitve obrata odpuščalo delavstvo le po zaslišanju delavskih zaupnikov. Izplačevanje nabavnih prispevkov v bodoče odpade.

Mezdno gibanje delavstva tovarne Samoine-opeke Karel Pertinač v Štorah. Dne 10. oktobra t. l. se je vršilo pogajanje med tvrdko in delavskimi zastopniki. Socialno skrbstvo je zastopal komisar g. dr. Skubic. Doseglo se je zvišanje 30% temeljne plače; 2. vsem delavcem se izplača enkratni nabavni prispevek v znesku 300 K, in sicer s 1. novembram t. l.; 3. povišanje plače velja od 1. septembra 1921 dalje; 4. vse dosedanje ugodnosti ostanejo neizpremenjene; 5. pripozna se zaupniki organizacije. — Pokazalo se je zopet, da organizirano delavstvo doseže uspehe.

Šoštanj. Delavstvo kemične tovarne je vložilo 29. septembra t. l. spomenico za zvišanje svojih mezd. Pri pogajanju dne 20. oktobra t. l. se je dosegel sporazum, pri katerem je delavstvo doseglo 1. mezde se zvišajo za 20%, in sicer tako, da prejme profesionalist od 8.80 K do 12 K, izmastilci 8.80 K, partijski vodja 7.80 K, lomilec kosti 6.20 K, zavijalke 6 K, vnanji delavec nad 18 let star 7.40 K, delavec izpod 18 let 6.70 K na uro; 2. mezde vajencev se določijo z 4.10 K na uro; 3. v povišanih mezdah so vštet nabavne, družinske in osebne doklade.

Mojstrana. Na naše posredovanje za zvišanje mezd delavstvu v cementni tovarni je upravni svet zvišal mezde za okroglo 25%, in sicer za 1. kategorijo 28%, za 2. kategorijo 29%, za 3. kategorijo 31% in 4. kategorijo za 25%. Akordne mezde so se zvišale za 25%.

V ambulotoriju poslovalnice bolniške blagajne v Ljubljani, Gradišče št. 2, so se uredile zdravniške ordinacije s 3. novembrom pričeni takole: Za splošne bolezni ordinirajo vsak dan (izvzemši nedelje in praznike) od 8.—9. dr. Alojzij Kraigher, od pol 10. do pol 11. dr. Ivan Zajec, od pol 11. do 12. dr. Peter Košenina. — Za kirurške bolezni ordinira vsak dan (izvzemši nedelje in praznike) od pol 14. do pol 15. dr. Pavel Krajec. — Za ženske bolezni in porodništvo ordinira ob torkih, četrtkih in sobotah od pol 13. do pol 14. dr. Ivan Pintar. — Za otroške bolezni (ob enem posvetovalnica za matere) ordinira ob pondeljkih, sredah in petkih od pol 13. do pol 14. dr. Bogdan Derč. Pri zadnjeimenovani ordinaciji sodeluje blagajnična skrbstvena sestra gospodična Joža Bezljaj. — Zdravljenje ortopedskih slučajev za člane vseh blagajniških poslovalnic v Sloveniji pa je prevzel dr. Franc Minař, ki sprejema bolnike na svojem domu, Tabor št. 3, od 11.—12. in od 2.—3.

Izkovinarske organizacije.

VSEM PODRUŽNICAM IN ČLANOM KOVINARSKÉ ORGANIZACIJE!

Centrala se trudi v poslovanju napraviti red. Sicer se je poslovanje izboljšalo, vendar je še odpraviti mnogo nedostatkov. Zmešnjavo povzroča vedno dejstvo, da nekatere podružnice ne obračunavajo redno. Tudi člani ponekod zastajajo s plačevanjem. Na ta način centrala ne more sproti urejevati svojih knjig, kar povzroča veden zastoj.

Podružnice in člani naj poskrbe, da bodo do novega leta uredili svoje poslovanje.

Po novem letu bo črtan vsak član, ki je zaostal za več kot 8 tednov. Črtana bo tudi vsaka podružnica, ki ne bo točno do desetega drugega meseca obračunala.

Člani, ki zaslužijo 6 K ali več na uro morajo vstopiti v prvi razred. Oni, ki zaslužijo 4 do 6 K v drugi razred. Kdor pa zasluži manj kot 4 K naj vstopi v tretji razred.

Vse podružnice in člani naj se strogo drže teh pravil, ker se bo centrala z novim letom dalje brezpogojno ravnala po štatutu in sklepih kongresov. Do takrat napravite red!

Tajništvo O. D. K. v Ljubljani.

Štore. Članek pod naslovom »Štore« v zadnji številki »Delavca« ni pisal nobeden naših članov iz Štor, temveč je bil napisan v Ljubljani. Kar je v dotičnem članku pisanega, je popolna resnica. Opozarjamo na to, da bomo sporočili javnosti vsa grozodejstva, ki so se v tej tovarni med vojno vršila. Resnica bo zmagala ter zlomila nasilje! F. S.

Živilska stroka.

Mlinarji. V zadnji številki našega lista, z dne 5. novembra t. l. smo poročali o pogajanjih mlinarskih delavcev, ki so se vršila dne 28. oktobra t. l. v Ljubljani in ki so se razbila. Pokrajinska uprava za Slovenijo je na naš predlog sklicala ponovno pogajanje 10. novembra t. l. in povabila tudi podjetnike mlinov na razpravo, katero je vodil vladni komisar g. dr. Skubic. Izmed podjetnikov se je udeležil razprave samo g. Rosenberg iz Maribora. Ostali pa so pismeno poblastili Zvezo industrijev, g. inž. Šukleta, da jih zastopa napram delavskim zahtevam za 10% povišanje plač. G. inž. Šukie je po nalogu podjetnikov zavzel odklonilno stališče, priznal pa je težaven položaj, v katerem se nahaja delavstvo vsled vedno rastočih draginje. Po enourni debati je končno izjavil g. Rosenberg, da v principu ni proti 10% povišanju mezd. G. vladni komisar dr. Skubic je stavil nato posredovalni predlog za 5%, kar sta zastopnika delodajalcev sprejela in podpisala pogodbo!

S trdno voljo, in resnim delom smo dosegli celokupni uspeh — 25% povišanja plač. Delavec, časi so hudi, dan za dnevom so mezdni boji hujši, stopaj torej po oni poti, ki združuje tvojo moč v silo, ki razbija polagoma, ampak sigurno, moč, in silo kapitalizma!

Usnjarska stroka.

Podružnica čevljarških pomočnikov v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 20. t. m. ob 9. uri dopoldne v gostilni Čenčič, Sv. Petra nasip 71 s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo kontrole. 5. Volitev novega odbora. 6. Raznoterosti. Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje ne glede na število navzočih članov. Odbor.

Dopisi.

Kako kapital izkorišča ubogo delavsko paro nam nudi vzgled tovarna kopit v Loki pri Žusnu, ki je last tujega kapitala. Ta tovarna zaposluje precejšnje število delavstva tako moških kakor ženskih in mladoletnih, katerih zaslužek je tako majhen, da lahko jedo samo enkrat na dan in še takrat komaj slani krop. Pri delu se jih priganja kakor živino, postopa pa se z njimi sploh jako surovo. Dobro bi bilo, da bi se Inspekcija rada nekoliko zanimala za to podjetje in napra-

vila red, kateri je pač predpisan v tovarnah. Še žalostnejši pa je pogled na stanovanja tega delavstva. Vsakdo, ki bi si stvar ogledal, bi se čudil, kako more prebivati v takih prostorih človeško bitje. Oken menda ni, če pa so, so ali z deskami zabita ali pa s cunjami zamašena. In pogled na notranjost! Nikjer nobene postelje, nobene oprave. To ubogo ljudstvo leži na golih tleh ali stelji, kakor živina. Kako pa naj bi si tudi zboljšalo svoje stanje, če zasluži komaj za najpotrebnejšo hrano. Vodstvo tovarne se za to bedno stanje svojega delavstva popolnoma nič ne zanima, če tudi bi bilo to njegova dolžnost. Pozivljamo vsled tega državne oblasti, tako inspekcijo rada, zdravstveni odsek in pokrajinsko upravo, da se zavzamejo za delavstvo in počijo podjetje, da je tudi delavec človek. Potrebno pa je tudi delo od strani delavstva samega, ker že star pregovor pravi: »Pomagaj si sam in pomagano ti bo!« Torej, kje je tvoj prostor, proletarec? Ali ne v strokovnih organizacijah; — zatorej poskrbite, da se vse organizira. Na delo!

Zahvale.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam iz Ljuboj itd., ki so mi pomagali iz svojega bogrega dnevnega zaslužka za časa moje brezposelnosti, in sicer: Dosedla Ivan 20 K; Roter Jakob 20 K; Dosedla Franc 20 K; Verdnik Kati 10 K; Vipotnik Mali 5 K; Superger Marija st. 10 K; Kroflič Liza 10 K; Marinc Anton 20 K; Gomilšek Anton 4 K; Žagar Ivan 6 K; Pečnak Stanko 4 K; Pahole Ignacij 2 K; Grum Jože 4 K; Mirnik Franc 10 K; Kos Fr. 20 K; Kolšek Franc 10 K; Eberline Alojzij 4 K; Vipotnik Jurij 10 K; Kroflič Miha 10 K; Fofant Miha 6 K; Jerič Marija 10 K; Jelen Amalija 4 K; Superger Mici

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del svetla za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„ELSA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„ELSA“ TANOČINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 K; Brkomaz 8 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatuljah 30 K; puder za gospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatuljah 7 K; v vrečicah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 listkov 24 K; najfinejši parfum po 40 in 50 K; Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatro št. 334 Hrvaško.

20 K; Šuster Avg. 8 K; Fofant Ana 4 K; Košak Fani 4 K; Dosedla Avgust 20 K; Šumar Martin 20 K; Steble Gašper 10 K; Dosedla Karel 10 K; Piliš Jože 10 K; Cilenšek Rezi 10 K; Cilenšek Mici 10 K; Bučaj Just 10 K; Šuberger Jože 10 K; Ograjšek Alojzij 10 K; Jugovnik Alojzij 10 K; Hren Jože 10 K; Hriberšek Miha 10 K; skupaj 405 K. — Kaucius Matevž.

Vsem delavcem in zaupnikom pri državnem premožokopu v Zabukovci, ki so mi ob moji dolgi boleznini darovali skupni znesek 240 kron, izrekam tem potem najpristrčnejšo zahvalo.

Jazbec Ivan, strojevodja.

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišečega „Elsafluida“ pri hiši. Dobro služi za drgnjenje hrbita, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specijalno steklenico skup z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatro 334, Hrvaško.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

COSULICH-LINE

= TRST-AMERIKA =

New - Jork — Buenos — Ayres — Rio di Janeiro - Santos Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listkov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 19. ure in jih obrestuje po šestih

4%

Redni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Konsumno društvo za Slovenijo

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

V smislu § 36 naših pravil sklicujemo

redne krajevne zборе

na sledeče dni:

Sobota,	26./XI. 1921.	popoldne ob 5. uri za prodajalno Sava
		zvečer ob 8. uri za prodajalno Jesenice
Nečelja,	27./XI. 1921.	dopoldne ob 10. uri za prodajalno Gorje
		popoldne ob 2. uri za prodajalno Koroška Bela
		dopoldne ob 10. uri za prodajalno Mojstrana
		popoldne ob 3. uri za prodajalno Kranjska Gora
Nečelja,	4./XII. 1921.	dopoldne ob 9. uri za prodajalno Radovljica
		popoldne ob 2. uri za prodajalno Tržič, Križe, Sv. Ana
		dopoldne ob 9. uri za prodajalno Litija
		popoldne ob 2. uri za prodajalno Radeče
Sreda,	7./XII. 1921.	zvečer ob 5. uri za prodajalno Guštanj
Četrtek,	8./XII. 1921.	dopoldne ob 9. uri za prodajalno Črna I in II
		popoldne ob 2. uri za prodajalno Mežice
		zvečer ob 6. uri za prodajalno Prevalje, Leše
		dopoldne ob 9. uri za prodajalno Kamnik
		popoldne ob 4. uri za prodajalno Borovnica
Sobota,	10./XII. 1921.	zvečer ob 5. uri za prodajalno Štore
		zvečer ob 5. uri za prodajalno Šoštanj
Nečelja,	11./XII. 1921.	dopoldne ob 9. uri za prodajalno Celje
		popoldne ob 4. uri za prodajalno Poljčane
		dopoldne ob 10. uri za prodajalno Ljubno
Ponedeljek,	12./XII. 1921.	zvečer ob 6. uri za prodajalno Ptuj
Sobota,	17./XII. 1921.	zvečer ob 8. uri za prodajalno Maribor
		popoldne ob 5. uri za prodajalno Fala
Nečelja,	18./XII. 1921.	dopoldne ob 10. uri za prodajalno Rogatec
		popoldne ob 4. uri za prodajalno Pragersko
		dopoldne ob 9. uri za prodajalno Ribnica
		popoldne ob 2. uri za prodajalno Sv. Lovrenc
Torek,	12./XII. 1921.	zvečer ob 7. uri za prodajalno Sodna, Trnovo
Sreda,	14./XII. 1921.	zvečer ob 7. uri za prodajalno Šiška
Četrtek,	15./XII. 1921.	zvečer ob 7. uri za prodajalno Vodmat
Torek,	20./XII. 1921.	zvečer ob 7. uri za prodajalno Glince, Rožna.

Dnevni red vsch teh krajevnih zborov je sledeči:

1. Poročilo o računskem zaključku za leto 1920./1921.
2. Posvetovanje in sklopanje o predlogih za občni zbor.
3. Volitev krajevnih odborov oz. delegatov za občni zbor.
4. Slučajnosti

Eventualno spremembo dneva in ure zborovanja kakor tudi sploh tu objavljeni razpored zborovanj bo razglašen v društvenem glasilu »Konsument«, ki izide v kratkem.

Ljubljana, dne 10. novembra 1921.

NAČELSTVO.

NADZORSTVO.

Opomba: Vsak zbor je sklepčen, če je navzoča ena dvajsetina članov. Ako ob določenih urah ni navzočih za sklepčnost potrebno število članov, se vrši eno uro pozneje zbor članov, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih.